

אָביו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר. כלם היו במנין, ולא נגרעה מזכות שלהם כלום.

רבי אלעזר אָמר, מה הטעם בתחלה ישראל ואחר כך יעקב, שפָּתוּב וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר? אלא כשבא ראובן ובלבל אותה מטה, אָמר: ומה שנים עשר שבטים היו לאבא בעולם ולא יותר, ועכשו רוצה להוליד בנים, אולי אנו פגומים שהוא רוצה להוליד אחרים כמו מקדם. מיד בלבל אותה מטה והתעכב אותו שמוש כאלו עשה קלון לשכינה ששרתה על אותה מטה, ועל זה כתוב וישמע ישראל, שהרי בשם זה התעלה תוך שנים עשר שהתכסו, שהם שנים עשר נהרות אפרסמון וך.

ויהיו בני יעקב שנים עשר - אלו שנים עשר שבטים שהשכינה התתקנה בהם, ומי הם? אלו שהתורה חזרה ועשתה להם חשבון כמו מקדם, כלם קדושים, כלם ראויים לשכינה להסתפל בקדשת רבונם. שאלו עשה אותו מעשה, לא יבא ראובן במנין.

ועם כל זה נענש שנטלה ממנו בכורתו ונתנה ליוסף, כמו שנגאמר (דה"א ה) ובני ראובן בכור ישראל כי הוא הבכור ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו [לבני] ליוסף.

בא ראָה, (דניאל ב) שיהיה שם האל מברך מן העולם ועד העולם. שכל מעשיו אמת ודרכיו דין, וכל מה שהוא עושה, הפל הוא בחכמה עליונה.

בא ראָה כמה גורם מעשה אדם, שהרי כל מי [מה] שהוא עושה,

במניינא ולא גרע מזכותא דלהון כלום. רבי אלעזר אָמר, מאי טעמא בקדמיתא ישראל ולבֵּתר יעקב. דכתיב, וישמע

ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר. אלא כד אָתא ראובן ובלבל ההוא ערסא אָמר ומה תריסר שבטין הוּו ליה לאבא לקיימא בעלמא ולא יתיר, והשתא בעי לאולדא בנין דילמא אָנן פגמינן דאיהו בעי לאולדא אחרנין פמלקדמין. מיד בלבל ההוא ערסא, ואתעכב ההוא שמושא. פאילו עבד קלנא לגבי שכינתא דשריא על ההוא ערסא. ועל דא כתיב וישמע ישראל, דהא בשמא דא אסתלק גו תריסר דאתפסיין דאינון תריסר נהרי אפרסמונא דכיא.

ויהיו בני יעקב שנים עשר, אלין תריסר שבטין דשכינתא אתתקנת בהו. ומאן אינון, אלין דאורייתא אהדרת ועביד לון חושבנא (דף קעו ע"ב) פמלקדמין. פלהו קדישין, פלהו אתחזיין לגבי שכינתא לאסתפלא בקדושה דמאריהון. דאילו עבד ההוא עובדא לא ייתי ראובן במניינא.

ועם כל דא אתענש דאתנטיל בכורתיה מניה ואתיהיב ליוסף פמה דאת אָמר, (דברי הימים א ה) ובני ראובן בכור ישראל כי הוא הבכור ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו [לבני] ליוסף.

תא חזי, (דניאל ב) להוא שמה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא, די כל מעבדוהי קשוט וארחתיה דין, וכל מה דאיהו עביד פלא איהו בחכמתא עלאה.

תא חזי, פמה גרים עובדא דבר נש, דהא כל מאי (פאיו) דאיהו עביד, פלא אתרשים וקיימא קמי דקודשא בריך הוא. דהא יעקב

נרשם ועומד לפני הקדוש ברוך הוא. שהרי יעקב, בשעה שנכנס ללאה, כל אותו הלילה היה רצונו ולבו ברחל, שחשב שהיא רחל, ומאותו שמוש וטפה ראשונה ומאותו רצון התעברה לאה, ובאריוהו, שהרי אלמלא שיעקב לא ידע, לא יעלה ראובן בחשבון. ועל זה לא התעלה בשם ידוע, אלא שמו סתם ראובן.

ועם כל זה חזר מעשיו למקומו, כמו שאותו רצון ראשון נעשה ברחל, אותו רצון חזר בה, שהרי בכורתו חזרה ליוסף בכור רחל, מקום שהרצון היה ברחל, והכל עולה למקומו, משום שכל מעשי הקדוש ברוך הוא אמת ונכוח.

רבי חזקיה מצא יום אחד את רבי יוסי שהיתה נשמטת חתיכת בשר לתוך להבות האש, והיה עולה קטור העשן למעלה. אמר לו, אלו קטור העשן של הקרבן שהיה עולה על גבי המזבח היה עולה תמיד כמו זה, לא שורה רגו בעולם, וישראל לא היו גולים מעל הארץ.

פתח רבי יוסי ואמר, (שיר א) מי זאת עלה מן המדבר פתימרות עשן מקטרת מר ולבונה מכל אבקת ריכל. מי זאת עלה? בא ראה, בזמן שהיו ישראל הולכים במדבר, השכינה הלכה לפניהם, והם הלכו אחריה, שפתוב (שמות א) וה' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם וגו'. ולכן פתוב (ירמיה ב) פה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריתך אהבת פלולתיך לכתף אחרי במדבר וגו'.

ושכינה היתה הולכת וכל ענני הפכוד עמה. וכשהיתה שכינה נוסעת, היו נוסעים, כפתוב

בשעתא דעאל לגבה דלאה, כל ההוא ליליא רעותיה ולביה הוה ברחל, דחשיב דרחל איהי. ומההוא שמושא וטפה קדמאה ומההוא רעותא אתעברת לאה ואוקמוה. דהא אלמלא דייעקב לא ידע לא יסתליק ראובן בחושבנא. ועל דא לא אסתלק בשמא ידיעא אלא שמייה סתם ראובן.

ועם כל דא אהדר עובדא לאתריה, כמה דההוא רעותא קדמאה אתעבידת ברחל, ההוא רעותא אתהדרת בה. דהא בכורתיה אהדרת ליוסף בוכרא דרחל, אתר דרעותא הות ברחל וכלא סליק באתריה. בגין דכל עובדוי דקדשא בריך הוא כלהו קשוט וזכו.

רבי חזקיה אשפחיה יומא חד לרבי יוסי דהוה משתמיט ספסינא גו קטרי דנורא והוה סליק קטורא דתננא לעילא. אמר ליה, אלו קטורא דתננא דקרבנא דהוה סליק על גבי מדבחא הוה סליק תדיר פי האי גוונא, לא שריא רוגזא בעלמא וישראל לא אתגלי מעל ארעא.

פתח רבי יוסי ואמר, (שיר השירים ג) מי זאת עלה מן המדבר פתימרות עשן מקטרת מר ולבונה מכל אבקת ריכל. מי זאת עלה. תא חזי, בזמנא דהווי ישראל אזלי במדברא, שכינתא אזלא קמייהו ואינהו הווי אזלי אבתרה. דכתיב, (שמות יג) וי' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם וגו'. ובגין כן פתיב, (ירמיה ב) פה אמר יי זכרתי לך חסד נעוריתך אהבת פלולתיך לכתף אחרי במדבר וגו'.

ושכינתא הות אזלא וכלהו ענני יקר בהדה. וכד הוה שכינתא נטלא, הווי